

Farkas András, fotográfus, kerékpárversenyző

Édesapja első világháborús hadirokkant volt, aki a harmincas évektől az ötvenes évek elejéig trafikusként dolgozott. Ekkor elvették tőle a trafikot.

„Valaki bejött, és az öregsrácot csak úgy kitette az utcára azzal, hogy kérem szépen, a trafik államosítva van. Az öreg hozzányúlt a nacionálkasszájához, ki akarta venni a pénzt, de a hekus azt mondta, hogy kérem, minden marad. Úgyhogy az öregsrác pillanatok alatt kint volt az utcán.”

Farkas András az elemi után motorkerékpár- és autószerelőnek tanult, valamint kerékpárversenyző lett, először a Fradiban, majd miután besorozták katonának, a Honvédnél. A katonaságnál a sportszázadhoz került, ahol cserébe eredményeket kellett produkálnia. Számos területi és országos bajnoki cím fűződik a nevéhez, többször döntött országos rekordot. Járt Bécsben biciklistaként, de figyelmeztették, hogy mivel a családja otthon van, ne próbáljon meg disszidálni. A sportszázad utána a Néphadsereg című lap fotósa lett.

1956-ban, a forradalom alatt az utcákat járta.

„Ahol lehetett fényképeztem, de messziről, nem voltam ott az eseményeknél.”

Épp ez volt az oka a disszidálásnak is.

„Azért mentem el, mert fényképeztem, és előbb-utóbb elkaptak volna úgyis, és Isten tudja, mi történt volna velem.”

Egy kerékpáros versenyző barátjával indult el a nyugati határ felé. A cél először a határmenti Csepreg volt, ahol Farkas András rokonai éltek.

„Reggel indultunk és késő este Csepregen voltunk. Először felszálltunk egy teherautóra, a biciklit nem akarták felvenni, de mi mondtuk, hogy a bicikli az jön, mert mi is ugyanúgy disznóölésre megyünk Sopron megyébe, ahogy ti. Még

Fehérvár előtt mondtam, hogy ez nem klassz, leszálltuk, és biciklivel mentünk tovább. Két nappal előtte Budapest-bajnokságot nyertem, országúti versenyző voltam. Nekem a biciklizés az semmi.”

Két napig a rokonoknál voltak, aztán átmentek a határon.

„A fickó, aki átvitt minket a határon, egyszer csak azt mondta, hogy lefeküdni, lefeküdni! Egy másik csoport érkezett, lettünk harminc-negyvenen. Ködös idő volt. S egy család jött egy hat éves, egy két-három éves és egy karonülő gyerekkel. A vállamon vittem a biciklit, a mezőn mentünk keresztül, a kölyök sírt, az elhallatszott innen mikulásig. A fickó egyszer csak mondta, hogy az ott Locsmánd, s ott már várják magukat, s akkor elkezdtünk szaladni.”

„Amikor Ausztriában a menekülttáborban megláttam a nagy halom hámozott krumplit, azt mondtam: Te Géza, ha mi most visszaosonunk, senki nem tudja meg, hogy mi itt voltunk. Minket otthon pincér szolgált ki...”

Ausztriából karácsony előtt vonattal mentek a németországi tengerparton fekvő Bremerhavenbe, ahol a General W. G. Haan nevű, egykori amerikai tengerészeti hajóra szállt fel 1700 magyarok menekülttel együtt. A hajó december 24-én, karácsony este indult neki a tengernek Amerika felé.

„Ha láttál már 1700 meghatódott magyart. Aki akkor azt mondta, hogy valaha visszatérhetünk Magyarországra, az vagy részeg volt, vagy nem volt észnél.”

Megérkezve a New Jerseyben lévő Camp Kilmerbe került. Maga Jávor Pál regisztrálta Farkas Andrást. Később Buffaloba költözött, ahol három évig élt autószerelőként, majd a connecticuti Stamfordba, végül Norwalkba, ahol ma is él. Itt elsősorban fotózással foglalkozott.

Farkas Andrásnak nagyon gazdag gyűjteménye van, elsősorban a huszadik század első fele mindennapi életének használati tárgyait gyűjti. Kedvencei a politikai plakátok. Gyűjteményéből számos kiállítást rendeztek, valamint egy apró kötet is megjelent róla A Farkas-gyűjtemény címmel.

Hogy mi lett az '56-os fényképekkel, amelyek miatt elhagyta Magyarországot? Az öccse, aki otthon maradt és lett volna félnivalója, elégette a negatívokat.

MÉRFÖLDKÖVEK – 1956-OS PORTRÉK ÉS ÉLETUTAK AZ AMERIKAI MAGYAR EMIGRÁCIÓBAN

Kiállítás a New York-i Magyar Házban (213 E 82 Str. NY, NY, 10028).

Megtekinthető: 2016. október 22. és 2017. január 10. között.

A KIÁLLÍTÁST ÖSSZEÁLLÍTOTTÁK:

New York-i Magyar Ház

Bánhalmi Norbert fotográfus

Nagy Ildikó társadalomkutató, a New York-i Magyar Ház igazgatója

Szilvay Gergely újságíró, a Kőrösi Csoma Sándor Program ösztöndíjasa

PARTNERSZERVEZETEK: Amerikai Magyar Emlékmű Bizottság, New York-i Magyar Főkonzulátus

A KIÁLLÍTÁST TÁMOGATJA: the Hungary Initiatives Foundation

MÉDIAPARTNER: Mandiner

KÜLÖN KÖSZÖNET: Ember Sári, Fischer Viktor, Niemetz Ágnes, Papp László, Szatai Kovács Enikő